

MARIESTAD

Finanspolicy

Mariestads kommun och dess bolag

Förslag Finanspolicy

Typ av styrdokument:	Policy
Beslutsinstans:	Kommunfullmäktige
Datum för antagande:	2020-11-30
Diarienummer:	KS 2020/424
Dokumentet gäller för:	Mariestads kommun och dess bolag
Giltighetstid:	Tills vidare
Tidpunkt för aktualisering:	2024
Dokumentansvarig:	Ekonomichef

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

- **Policy**

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

Plan

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

Inledning.....	6
Avgränsning.....	6
Syfte.....	6
Koncernbanken	6
Finansiell samordning i koncernbanken.....	6
Områden som inkluderas i finansverksamheten	6
Koncernbankens organisatoriska placering	7
Finansråd.....	7
Organisation och ansvarsfördelning	7
Kommunfullmäktiges ansvar.....	7
Kommunstyrelsens ansvar.....	7
Ansvar ekonomiavdelningen.....	8
Riskhantering	9
Likviditetshantering.....	9
Mål för likviditetshantering	9
Likviditetsplanering	10
Placering av överskottslikviditet.....	10
Betalningsberedskap	10
Skuldförvaltning.....	10
Mål för skuldförvaltningen	10
Tillåtna finansieringsinstrument	10
Kapitalbindning	11
Räntebindning.....	11
Finansiella derivat.....	11
Mål för derivathandel	11
Tillåtna derivatinstrument.....	11
Utlåning, räntepåslag och borgen	11
Utlåning från koncernbanken	11
Räntepåslag/borgensavgift	12
Bank- och cashmanagement tjänster	12
Operativ- och finansiell leasing	12
Medelsförvaltning	12

Ansvarsfulla placeringar	13
Rapportering.....	13

Inledning

Avgränsning

Denna policy gäller för Mariestads kommun och dess kommunala bolag där kommunen har ett majoritetsägande.

Fortsättningsvis benämns Mariestads kommun och dess majoritetsägda bolag i denna policy för kommunkoncernen.

Syfte

Finanspolicyn har som syfte att betrygga en lagenlig, effektiv och transparent hantering av kommunkoncernens finanser. Policyn anger vilka finansiella risker kommunkoncernen är exponerad mot och hur dessa risker ska begränsas. Syftet är vidare att fastlägga olika roller och ansvar inom organisationen.

Koncernbanken

Finansiell samordning i koncernbanken

Kommunkoncernens finansverksamhet samordnas i Mariestads koncernbank. Syftet med samordningen är att uppnå en enhetlig riskhantering i hela kommunkoncernen och att uppnå stordriftsfördelar av ekonomisk och administrativ karaktär.

De kommunala bolagen ansvarar i enlighet med aktiebolagslagen och inom ramen för gällande bolagsordning och ägardirektiv självständigt för sin ekonomiska verksamhet men ska vända sig till koncernbanken i sin finansiella verksamhet.

Områden som inkluderas i finansverksamheten

Med kommunkoncernens finansverksamhet avses följande områden:

- Likviditetshantering
- Skuldförvaltning
- Utlåning och borgen
- Bank- och cashmanagementtjänster
- Operativ- och finansiell leasing
- Medelsförvaltning
- Pensionsmedelsförvaltning

Koncernbankens organisatoriska placering

Koncernbanken är benämningen av det finansiella samarbetet i Mariestads kommunkoncern. Koncernbanken är organisatoriskt placerad inom Mariestad kommuns ekonomiavdelning. Vem som får ta beslut inom koncernbanken styrs av denna policy samt gällande delegationsordning. För beslut som är av verkställande karaktär och som inte styrs av ovan nämnda dokument är det kommunens ekonomichef som fattar beslut.

Finansråd

Finansrådet är ett rådgivande organ knuten till koncernbanken.

Finansråd består av kommundirektör, ekonomichef, VD Marichus AB och VD VänerEnergi AB. Finansrådets möten ska dokumenteras.

Rådets syfte är att underlätta samarbete och informationsutbyte så att koncernbanken på ett optimalt sätt kan agera för hela kommunkoncernens bästa.

Organisation och ansvarsfördelning

Ansvar för kommunkoncernens finansverksamhet fördelas mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelse, kommunala bolag och ekonomiavdelningen enligt nedanstående fördelning:

Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

- Finansförvaltningen sker i överensstämmelse med kommunallagen.
- Fastställa finanspolicy.
- Årligen besluta om en maximal ram för kommunens koncernram.
- Årligen besluta om maximala utlåningsramar till kommunen och dess bolag.
- Årligen besluta om räntepåslaget och administrativavgift.

Kommunstyrelsens ansvar

Det är kommunstyrelsens ansvar att:

- Tillgångar och skulder förvaltas i enlighet med denna policy.
- Ta beslut om finansriktlinjer i vilken placeringsriktlinjer inbegrips.
- Löpande följa finansverksamheten genom finansiell rapportering.

- Ta beslut om användning av nya finansiella instrument som inte anges i policyn.

Det är de kommunala bolagens ansvar att:

- Fatta beslut om att följa den av kommunfullmäktige beslutade finanspolicyn.
- Innan styrelse fattar beslut om eventuella avvikelser från policyn ska detta först underställas kommunens ekonomichef för yttrande. Ekonomichefen har för sin del att ta ställning till om förslag om avvikelse är av sådan art att förslaget också bör prövas av kommunstyrelse eller kommunfullmäktige.
- Om avvikelse har en varaktig karaktär ska det fastställas i en organisationsspecifik finanspolicy.
- Bistå koncernbanken med regelbundna likviditetsprognoser.

Angående respektive styrelses ansvar för sin finansiella verksamhet och risker hänvisas i övrigt till aktiebolagslagen.

Ansvar ekonomiavdelningen

Ekonomichefen ansvarar för följande punkter utöver det som framgår i kommunstyrelsens delegationsordning:

- Säkerställa en effektiv kapitalförsörjning för kommunkoncernen.
- Vid behov föreslå uppdatering av finanspolicyn.
- Bevaka och hantera kommunens finansiella risker och säkerställa en god intern kontroll.
- Föreslå förändring i borgensavgifter, räntepåslag och administrativavgift i enlighet med lagstiftningen.
- Tertiälvís rapportera till kommunstyrelsen avseende finanshanteringen i en finansrapport.
- Organisera regelbundna finansrådsmöten.

Redovisningschefen eller motsvarande ansvarar för följande punkter utöver det som framgår i kommunstyrelsens delegationsordning:

- Administration och redovisning av koncernbankens betalningstransaktioner.
- Kontrollera att transaktioner inom koncernbanken överensstämmer med beslutsunderlag.
- Rapportering av felaktigheter till ekonomichef.

Riskhantering

All form av ekonomisk verksamhet innebär oundvikligt ett visst mått av finansiellt risktagande. En passiv finansförvaltning innebär att inga åtgärder vidtas för att minimera eller parera risker som uppstår. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad som det medför att minska eller eliminera riskerna.

Kommunkoncernens finansiella risker utgörs främst av:

- Likviditetsrisk
- (Re)finansieringsrisk
- Ränterisker
- Valutarisker
- Motpartsrisk
- Operativa risker
- Placeringsrisker
- Övriga marknadsrisker

Kommunstyrelsen fastställer i sina finansriktlinjer hur de olika riskerna ska hanteras och minimeras.

Likviditetshantering

Mål för likviditetshantering

- För att möjliggöra en optimal likviditetshantering ska all likviditet samordnas av koncernbanken.
- Där det är möjligt ska penningströmmar samlas i ett koncernkontosystem.
- Kommunkoncernen ska kontinuerligt sträva efter en avvägd likviditet där en optimal betalningsberedskap eftersträvas.
- Betalningsberedskapen ska inte understiga ett belopp motsvarande en månads skatteintäkter.

Likviditetsplanering

För att optimalt kunna hantera och planera kommunkoncernens likviditet ska likviditetsprognoser upprättas av kommunen och de kommunala bolagen. Dessa prognoser samlas till en koncernlikviditetsprognos. Prognosen ligger till grund för nyupplånings- och placeringsbeslut av likvida medel.

Placering av överskottslikviditet

Överskottslikviditet ska endast hanteras av Mariestads kommun. Bolagens överskottslikviditet hanteras inom koncernkontosystemet. Överskottslikviditet ska i första hand användas för att amortera på befintliga lån. Dock ska en viss överskottslikviditet kunna finnas för att säkra en effektiv betalningsberedskap. Den överskottslikviditet som finns kan placeras enligt ramarna som beskrivs i de av kommunstyrelsen fastställda finansriktlinjerna.

Betalningsberedskap

En checkräkningskredit motsvarande 150 miljoner kronor ska finnas. Om checkräkningskrediten inte finns att tillgå mot rimliga kostnader kan ett alternativ skapas i en likviditetsreserv med 150 miljoner placerat i räntebärande placeringar med en låg riskprofil. Placeringsprofilen för en sådan likviditetsreserv anges i finansriktlinjerna.

Skuldförvaltning

Mål för skuldförvaltningen

- Aktivt minimera kostnader och risker för kommunkoncernens finansiering samt säkerställa tillräcklig likviditet för hela kommunkoncernen.
- En jämn fördelning i skuldportföljens förfallostruktur eftersträvas.
- Optimera kommunens finansnetto med hänsyn tagen till ovanstående.
- I största möjliga omfattning finansiera skulder med gröna lån.

Tillåtna finansieringsinstrument

Följande finansieringsinstrument är tillåtna:

- Fasträntelån
- Lån mot rörlig ränta
- Checkräkningskredit
- Leasing

- Kreditlöften

Kapitalbindning

Kommunkoncernens totala upplåningsvolym ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning om 3 år med ett tillåtet intervall mellan 1 och 5 år. Högsta andelen kapitalbindningsförfall inom 12 månader får uppgå till maximalt 50 procent.

Räntebindning

Kommunenskoncernens upplåningsportfölj ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning om 3 år med ett tillåtet intervall mellan 1 och 5 år. Högsta andelen räntebindningsförfall inom 12 månader får dock uppgå till maximalt 60 procent.

Finansiella derivat

Mål för derivathandel

Derivat får inte användas i spekulativt syfte. Derivat får endast användas som säkringsinstrument. All användning av derivatinstrument förutsätter att kommunen har god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker och har administrativa rutiner som kan hantera dessa affärer.

Ränteswapar får endast användas till att förkorta eller förlänga räntebindningstiden på befintliga eller planerade framtida underliggande lån i skuldportföljen med syfte att säkra framtida räntekostnader.

Tillåtna derivatinstrument

- Räntederivat (Ränteswapar, räntegolv (endast i kombination med räntetal, räntetal, räntekorridor)
- Valutaderivat (valutatermin, valuta swap)

Utlåning, räntepåslag och borgen

Utlåning från koncernbanken

Utlåning till kommunkoncernen ska ske inom ramen för de av kommunfullmäktige fastställda utlåningsramarna. Utlåningen regleras i ett finansieringsavtal mellan kommunen och bolaget som lånar. Lånet förmedlas till bolaget som en limit på deras underkonto i koncernkontosystemet. Månadsvis debiteras respektive organisation för sina räntekostnader. Om de månatliga räntekostnaderna understiger ett prisbasbelopp sker debitering tertialsvis.

Räntepåslag/borgensavgift

När en kommun ställer ut lån till ett kommunalt bolag, alternativt tecknar borgen för ett lån som bolaget själv tar upp, krävs det enligt statsstödsreglerna att kommunen debiterar ett räntepåslag eller en borgensavgift. För att därmed justera upp räntan till en marknadsmässig nivå motsvarande den ränta bolaget skulle erhålla om de hade lånat på egna meriter.

Räntepåslaget/borgensavgiften ska uppdateras en gång per år efter att årsredovisningen har godkänts. Kommunfullmäktige beslutar om räntepåslaget i samband med att budgeten. Beräkningssättet för nivån av räntepåslaget/borgensavgiften ska dokumenteras.

Kommunfullmäktige har rätt att ta beslut om en administrativ avgift på lånet för att täcka de kostnader kommunen har för koncernbanken. Avgiftens storlek beslutas av kommunfullmäktige i samband med budgeten.

Bank- och cashmanagement tjänster

Koncernbanken upprätthåller kontakter med relevanta aktörer inom finansmarknaden för att tillse att kommunkoncernen erhåller de banktjänster som behövs för verksamheterna. Mariestads kommun upphandlar bank- och cashmanagementtjänster för hela kommunkoncernen.

Operativ- och finansiell leasing

Leasing innebär i regel för kommunkoncernen en dyrare finansieringsform än lånefinansiering och bör därför undvikas. I vissa undantagsfall kan leasing vara förmånligt, till exempel när leasingen skapar vissa skattemässiga fördelar eller när kommunen strategiskt vill undvika ett långsiktigt ägande. I dessa undantagsfall måste en ekonomisk kalkyl och en riskanalys upprättas. Därefter måste personen som enligt delegationsordningen får underteckna leasingavtal ta ställning till om leasing är att föredra.

Medelsförvaltning

Mariestads kommun kan ha placeringar i följande områden:

- Erhållna gåvomedel
- Stiftelsekapital
- Överskottslikviditet

Hur dessa placeringar hanteras anges i finansriktlinjerna.

Ansvarsfulla placeringar

Utöver avvägningen mellan avkastning och risk som beskrivs i finansriktlinjerna ska också ansvarsfulla aspekter beaktas i medelsförvaltningen. Utöver finansiella bedömningar ska även hänsyn tas till samhälle och miljö. Placeringar i företag som har sin huvudsakliga verksamhet, produktion eller försäljning inom krigsmateriel eller tobaks- och alkoholvaror eller bryter mot mänskliga rättigheter ska undvikas. I övrigt hänvisas, i tillämpliga delar, till de riktlinjer som anges i kommunens upphandlingsriktlinjer. Som grundregel ska hänsyn tas till principerna i FN:s Global Compact.

Direkta innehav i bolag som i huvudsak ägnar sig åt fossil gas- eller oljeproduktion är ej tillåtna. På motsvarande sätt ska kommunen inte investera i företag inom kolbranschen. Vid indirekta placeringar i fonder ska det eftersträvas att fonden har en placeringsinriktning som så långt som möjligt uppfyller de krav som anges ovan. Eftersom fonder kan ha något annorlunda utformade riktlinjer är det möjligt att placera i fonder som inte fullt ut uppfyller de krav som anges ovan. Vid placeringar i fonder ska vidare innehavets vikt bedömas utifrån ett väsentlighetskriterium där endast mindre avvikelser kan accepteras.

Rapportering

Det ska tertialvis rapporteras om finansverksamheten till kommunstyrelsen samt bolagsstyrelserna. I rapporteringen ska nedanstående punkter framgå om de är relevanta:

- Uppföljning mot gällande finanspolicy
- Aktuell betalningsberedskap inom kommunkoncernen
- Aktuella skuldnivåer
- Aktuella marknadsräntor samt snitträntan i skuldportföljen
- Hantering av (re)finansieringsrisken
- Hantering av ränterisken
- Hantering av motpartsrisken
- Hantering av valutarisken
- Hantering av operativa risker
- Prognostiserade räntekostnader i förhållande till budget för innevarande och kommande kalenderår
- Utvecklingen av kommunens placeringar